

ցաչէչից բնակելու տեղ պատրաստեն :

Մէյմը որ այս կղզիները ջրոյն երեսէն դուրս ելլեն , շատ դժուարութիւն չի մնար զանհիկայ կենդանիներով լեցընելու զարդարելու : Ի սկզբան միայն ճերմրկկէկ աւազ կը տեսնուի երեսը ծովէն մաշած կտոր կտոր քարերով : Ա երջը ասոր վրայ ծովը մօտ կղզիներէն ծառերու , բուսոց հունտեր կը բերէ կը ձգէ . հունտերը կը ծլին , և բոյսերը կ'արմատանան աւազին մէջ , որով շուտով մը կը կանաչնայ կը զարդարուի կղզին :

Դարձեալ ծովուն այլքները մօտերէն ծառերու բուններ խլելով , ջրոյն ընթացքովը կու գան այս կղզւոյն ծովեզերքը աւազի մէջ կը խրին . այն ծառին ճեղքերուն մէջ բունած մողէսները , մրջիւնները , միջատները դուրս ցամաք կ'ելլեն , և հոն առաջին գաղթականութիւնը կը ձևացընեն : Թուռուներն ալ իրենց օդային ճամբորդութեան ատեն տեղւոյն կանաչութենէն ախորժելով վար կ'իջնեն և ծառերուն վրայ իրենց բոյնը կը դնեն : Սօտաւոր կղզեաց բնակիչները վերջը յանկարծ քամիէ մը հոս ձգուելով կամ գիպուածով տեսնելով կղզւոյն գեղեցկութիւնը , ծառերուն բազմութիւնը , պտղոց առատութիւնը և ախորժահամձկները , իրենց նաւակներովը կու գան և իրենց սնակներ կը շինեն , և նոր ազգատոհմ մը կը հաստատեն . և այսպէս խեցաչէչներուն գործքին մարդիկ ժամանակաւ ամբողջութիւն կու տան :

Գուցէ մեր բնակած երկիրներուն մեծ մասն ալ այս կղզիներուն նման ըլլան : Ա ասն զի ասոնց ներսերը թանձր կրային քարերէ ժայռեր կը գտուին , որ նախնական աշխարհքի խեցաչէչից շէնքը կ'երևան : Արչափ որ խեցաչէչք բազմանալու ըլլան , այնչափ ալ կղզեաց թիւը պիտի շատնայ . և հիմայ որ այսչափ բազմութիւ են , անտարակոյս ատեն պիտի գայ որ բոլոր ովկիանոսին երեսը պիտի պատեն : Բայց թէ որչափ ժամանակ պէտք է , ընդհանուր այս

հաշիւը կ'ընեն . այս ժայռերը մէկ դարու մէջ կէս օտք միայն կը բարձրանան . ուրեմն դեռ 10,000 տարի պէտք է անոնց համար՝ որ 50 օտք խորութենէն դեռ նոր սկսեր են , ինչուան ջրոյն երեսը հասնին :

ԵՐԿՐԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մեր «Թիսահան» է Մեծ հայս :

ԱՆՅԵԱԼ տարի մեր ճանապարհորդներէն և ազգային ու օտար լրագիրներէ լեցնիք որ հայաստան ածուխի հանքեր գտուեր են () լծի մօտերը , կարնոյ քաղաքէն 16 ժամ , կամ 50 մղոնի չափ հեռու : Այս հանքերը հիւսիսային լայնութեան 40° 30' , ու կրկնիկ արևելեան երկայնութեան իբր 41° 50' աստիճաններուն տակը կ'իյնան : Ղամբաները լեռնոտ ու քարուտ ըլլալով շատ դժուարաւ ելած ածուխը ուրիշ տեղ կրնայ տարուիլ , վասն զի և ոչ եզան կառքերը կրնան հոն մօտենալ : Արկու տեղ սկսեր են փորել քիչ խորունկութեամբ , և ինչպէս որ կ'երևայ ածուխը շատ աւատ է : Մէկ հոգի կրնայ օրը ինչուան 600 օխայ , կամ 750 քիլոկրամ ածուխ հանել , բայց խաւերը շատ թանձր չեն : Ածուխը շատ դժուարութեամբ երկրէն կը բաժնուի , և ափսոս որ աղէկ տեսակը չէ . վասն զի մէջը «Թիս» ըսուած կաւանիւթ քարէն շատ կը գտուի և մեծ քանակութեամբ ծրծումբ կը պարունակէ , որով վառելու ատեն ծծումբի թանձր հոտ մը կը ձգէ , և 100^ն 15^{էն} աւելի մնացորդ կը թողու : Այս ածուխը փխրուն է , գոյնը սև և փայլուն :